

CATÀLEG DELS COLEÒPTERS CRISOMÈLIDS DE CATALUNYA, II. ZEUGOPHORINAE, DONACIINAE, CRIOCERINAE, CLYTRINAE, LAMPROSOMATINAE I EUMOLPINAE

E. Petitpierre *

Rebut: octubre 1982

SUMMARY

Catalogue of the Coleoptera Chrysomelidae of Catalonia, II. Zeugophorinae, Donaciinae, Criocerinae, Clytrinae, Lamprosomatinae and Eumolpinae

Forty-eight species of Chrysomelids are recorded as the second contribution to this fauna of Catalonia. Their alimentary preferences, Iberian distribution and general geomemics are also briefly described. The number of species in each subfamily are the following: Zeugophorinae (1), Donaciinae (5), Criocerinae (9), Clytrinae (24), Lamprosomatinae (1) and Eumolpinae (6). The amount of species of Donaciinae is probably underestimated. Furthermore, two species of Cryptocephalinae not previously recorded, should be added to our first part of this catalogue (PETITPIERRE, 1980). **Bromius obscurus** and **Cryptocephalus biguttatus** are firstly cited for the Iberian fauna.

Com a continuació de la primera part del catàleg dels Coleòpters Crisomèlids de Catalunya, recentment publicada (PETITPIERRE, 1980), hi afegim les dades corresponents a les espècies de sis subfamílies: *Zeugophorinae*, *Donaciinae*, *Criocerinae*, *Clytrinae*, *Lamprosomatinae* i *Eumolpinae*. La bibliografia relativa a la representació ibèrica d'aquestes espècies és bastant minsa, però cal esmentar el treball de BÀGUENA (1960a) sobre els *Donaciinae*, i els del mateix autor (BÀGUENA, 1958, 1960b), de COBOS (1955, 1959, 1961, 1968) i de CODINA PADILLA (1958, 1960) sobre els *Clytrinae*. Quant als treballs d'àmbit europeu s'han de citar les monografies de GOECKE (1943, 1960) sobre els *Donaciinae*, i de RUFFO (1964) sobre els *Orsodacninae* (incloent-hi

els *Zeugophorinae*), *Donaciinae* i *Criocerinae*.

Per a l'elaboració de la part present del nostre catàleg ens hem servit principalment de les col·leccions del Museu de Zoologia de Barcelona (MZB), de l'Instituto Español de Entomología de Madrid (IEE), i de la nostra pròpia col·lecció. També aquí hem d'agrair l'ajut de F. Español, director honorari del MZB, i d'A. Compte, encarregat de les col·leccions de coleòpters a l'IEE, així com les múltiples comunicacions d'exemplars cedits per molts col·legues i amics, sense les quals el nostre treball hauria estat molt més incomplet.

La nomenclatura toponímica s'ha basat en la mateixa obra utilitzada en el treball precedent (PETITPIERRE, 1980), i l'ordre se-

* Departament de Genètica. Facultat de Ciències. Universitat de Mallorca. Ciutat de Mallorca.

guit en la distribució de gèneres i d'espècies coincideix en línies generals amb l'adoptat pel catàleg de WINKLER (1929).

També pel present treball és convenient la consulta, a efectes comparatius, dels catàlegs faunístics disponibles dels països veïns al nostre, com el de CAILLOL (1914) sobre els coleòpters de Provença, el de LUIGIONI (1929) sobre els d'Itàlia, i el de KOCHER (1959) sobre els del Marroc.

Per últim, cal destacar pel que fa referència als *Donaciinae*, l'escàs nombre d'espècies catalanes enregistrades, cinc, enfront de les quinze que n'assenyala BÀGUE-NA (1960a) per la península Ibèrica. S'han de realitzar, doncs, prospeccions més intenses pels hàbitats no gaire accessibles on viuen aquestes espècies, la vegetació aquàtica dels marges de les aigües dolces, a fi d'augmentar en un futur el registre actual.

ORSODACNINAE

De les dues espècies europees d'*Orsodacne*, *O. cerasi* (L.) és possible que es pugui trobar a la vessant espanyola del Pirineu en un futur, ja que viu per quasi tot França. L'altra espècie, *O. lineola* (Panz.), es coneix de tres localitats ibèriques, totes elles a la meitat meridional de la península (PETITPIERRE & DOGUET, 1981).

ZEUGOPHORINAE

1. *Zeugophora flavicollis* (MARSHAM, 1802)

Lleida: Salardú (MZB).
Girona: Queralbs (Petitpierre).

És una espècie de distribució europea. Les nostres captures són del mes d'agost, i pel que fa referència a la segona localitat ha estat recollida sobre plantes joves de *Populus nigra*.

DONACIINAE

1. *Plateumaris sericea* (LINNAEUS, 1761)

Barcelona: Vallvidrera, el Prat de Llobregat, Guardiola de Berga, la Pobla de Lillet (MZB), Tavertet (Petitpierre).

Tarragona: la Riba (Alonso de Medina).
Girona: Ribes de Freser, Empúries (MZB), Banyoles (Petitpierre).

Té una distribució eurasiàtica. A Espanya sembla ocupar tan sols la meitat septentrional. Els exemplars catalans han estat recollits els mesos de maig i juny, sempre a la vora de l'aigua com succeeix amb totes les espècies de *Donaciinae*. De les altres tres espècies de *Plateumaris* citades de la península Ibèrica, *P. discolor* (Panz.), *P. braccata* (Scop.) i *P. consimilis* (Schränk), aquesta última ho ha estat del Pirineu d'Osca; no seria, doncs, estrany que també visqués al Pirineu lleidatà.

2. *Donacia clavipes* FABRICIUS, 1793

Girona: Banyoles (Petitpierre).

És una espècie també de geonèmia eurasiàtica. Nosaltres la vàrem recollir en una sèrie abundant a les vores del llac, el 10-VI-1978, sobre *Cladium mariscus* (L.). A la resta d'Espanya es coneix també de les Lagunes de Ruidera (Ciudad Real i Albacete).

3. *Donacia versicolore* BRAHM, 1790

Al Museu de Zoologia de Barcelona hi ha un sol exemplar d'aquesta espècie, recollit al parc de la Ciutadella; és per això que convindria confirmar o rebutjar mitjançant noves prospeccions aquesta citació antiga. També es coneix a la península, de València i d'Àvila. El seu àmbit general de distribució geogràfica cobreix tot Europa.

4. *Donacia vulgaris* ZSCHACH, 1788

Barcelona: Santa Fe del Montseny, Seva (Petitpierre), Balenyà (MZB).
Tarragona: Valls, Barberà (MZB).
Lleida: la Pobla de Segur, Molí de Pallars (MZB).

Sembla ser l'espècie de *Donaciinae* més abundant a Catalunya, on es troba a la primavera i l'estiu sobre diverses plantes aquàtiques. Sembla colonitzar la meitat septentrional de la península Ibèrica (RUFFO, 1963), però desconeixem localitats concretes a part de les catalanes. JOLIVET (1953) la indica de Mallorca i Menorca, com l'única espècie de *Donaciinae* de les Ba-

lears. La seva àrea de colonització general s'estén per tot Europa i el nord d'Àfrica.

5. *Donacia aquatica* (LINNAEUS, 1758)

Barcelona: Sant Martí de Tous (Petitpierre).

Tarragona: l'Espluga de Francolí, Sant Martí de Brufaganya (MZB).

A Catalunya ha estat capturada els mesos de maig i juny, i sembla trobar-se només a la meitat sud del Principat. Es coneix també de les províncies de Burgos, Logroño, Terol, València, Albacete i Ciudad Real, del material conservat a l'IEE de Madrid. La seva geonèmia general és del centre i sud d'Europa, Sibèria i el nord d'Àfrica.

CRIOCERINAE

1. *Oulema gallaeciana* (HEYDEN, 1870)

Sin.: *O. lichenis* (VOET); *O. cyanella* (PAYKULL).

Barcelona: Sant Sadurní d'Osormort, Collsuspina (Petitpierre).

Lleida: Arròs (MZB).

Girona: les Guillerries, Camprodon (MZB), Queralbs, Nevà, Espinelves, Arbúcies (Petitpierre).

És una espècie muntanyenca tant a Catalunya com a la resta de la península Ibèrica. L'hem trobada pel maig, juny i juliol, sobre gramínies, però mai gaire abundant. També es coneix de les províncies de Madrid, Segòvia i Avila, el Sistema Central, de Galícia, Guipúscoa i Jaén. Té una àmplia distribució eurasiàtica.

2. *Oulema melanopa* (LINNAEUS, 1758)

Barcelona: la Garriga, Aiguafreda, Collsuspina, Sant Celoni, Sant Julià de Vilatorrada, Sant Sadurní d'Osormort, Santa Fe del Montseny (Petitpierre), Balenyà (MZB), Sant Martí de Tous (Petitpierre), Sant Antoni de Vilatorrada, Montornès (Viñolas).

Tarragona: la Cava (Petitpierre).

Lleida: Albiat, Ribelles (Petitpierre), Seròs (Yélamos), vall de Tavascan (Petitpierre).

Girona: Sant Pere Pescador, l'Armen-

tera, Sils, Banyoles (Petitpierre), Olot, la Salut, les Guillerries, els Hostalets d'En Bas (MZB).

Molt abundant per tot arreu, especialment per les planes i la muntanya mitjana, però també arriba fins a l'alta muntanya encara que hi sigui menys freqüent que a les anteriors. Es troba quasi tot l'any, excepte a l'hivern, i s'alimenta sobre diverses espècies de gramínies. Està distribuïda per tot Europa, nord d'Àfrica, i ha estat introduïda a Amèrica del Nord, on ha arribat a ésser una plaga dels cultius de cereals.

3. *Oulema hoffmannseggii*

(LACORDAIRE, 1848)

Barcelona: la Garriga, Sant Llorenç del Munt (Petitpierre).

Tarragona: Valls (MZB).

Girona: Maçanet de la Selva (Petitpierre).

És una espècie rara a Catalunya que es recull molt esporàdicament. Els exemplars capturats per nosaltres han estat del maig, juny i setembre. A la col·lecció de l'IEE de Madrid, i pel que fa referència a la resta d'Espanya, hem trobat tan sols exemplars de la província d'Osca i de Ciudad Real. Sembla colonitzar el centre i el sud d'Europa i, àdhuc, el nord d'Àfrica.

4. *Lema cyanella* (LINNAEUS, 1758)

Sin: *Lema puncticollis* CURTIS

Barcelona: Sant Martí de Tous, Cantonigròs (Petitpierre).

Lleida: la Vansa (Petitpierre).

Girona: Empúries (Petitpierre).

Recentment (PETITPIERRE & DOGUET, 1981) hem indicat la citació d'aquesta espècie com a nova a la península Ibèrica. A Catalunya és esporàdica, però no és una espècie molt rara. L'hem capturada sempre sobre *Cirsium monspessulanum* (L.) i *C. arvense* (L.) del maig al juliol. Té una geonèmia eurasiàtica.

5. *Lilioceris lili* (SCOPOLI, 1763)

Barcelona: Sant Andreu, Tiana, Capellades, Balenyà (MZB), Sant Vicenç de Torelló (Petitpierre), Bagà (Escalà).

Tarragona: Valls, Berà, ports de Tortosa (MZB).

Lleida: pla de l'Artiga (Petitpierre), Vall d'Aran (MZB).

Girona: la Farga de Bebié (Petitpierre), Olot, la Bisbal (MZB).

Andorra: la Maçana (MZB).

No és una espècie rara a Catalunya, on es troba sobre els lliris tant silvestres com cultivats, del maig fins a l'agost. Tots els individus catalans pertanyen a la ssp. *laeviscula* WEISE, excepte els de la Vall d'Aran, que corresponen a la forma típica. A l'IEE de Madrid hem observat material procedent de la regió central (Madrid, Guadalajara, Segòvia i Sòria), d'Albacete, Jaén i Cadis, igualment de la ssp. *laeviscula*. El seu àmbit geogràfic s'estén per tota la regió paleàrtica.

6. *Liliocercis merdigera* (LINNAEUS, 1758)

Barcelona: Sant Julià de Cabrera (MZB).

Aquesta és la primera citació ibèrica de l'espècie com hem assenyalat recentment (PETITPIERRE & DOGUET, 1981). Caldria confirmar i ampliar, si fos possible, les localitats catalanes, ja que l'únic exemplar estudiat va ésser recollit fa més de cinquanta anys. Dins la península i fora de Catalunya, només la coneixem d'Ordesa, al Pirineu aragonès, d'un sol exemplar a l'IEE de Madrid. La geonèmia d'aquesta espècie és eurasiàtica.

7. *Criocercis paracanthesis* (LINNAEUS, 1767)

Barcelona: Calella (IEE), la Garriga (Petitpierre).

Tarragona: Valls (MZB), Aldea (Petitpierre).

Lleida: Seròs (Yélamos).

Girona: Colomers (Petitpierre).

Es troba sobretot a baixa altitud, planes de l'interior i muntanya mitjana; viu quasi tot l'any sobre *Asparagus acutifolius* (L.). A part de les localitats catalanes, també hem vist material d'aquesta espècie a l'IEE de Madrid, procedent de les províncies de València, Alacant, Múrcia, Madrid i Cadis. JOLIVET (1953) l'assenyala, a més, de Mallorca. Està distribuïda per tota l'Europa meridional i arriba fins al Marroc.

8. *Criocercis duodecimpunctata* (LINNAEUS, 1758)

Barcelona: el Prat de Llobregat, Castelldefels, Tiana (MZB), la Garriga, Sitges (Petitpierre).

Tarragona: Valls (MZB), Aldea (Petitpierre).

Colonitza des del litoral fins a la muntanya mitjana i s'alimenta d'*Asparagus officinalis* (L.) i *A. acutifolius* (L.). L'hem observada de les províncies de Madrid, Terol, València, Múrcia i Guipúscoa. Té una geonèmia eurasiàtica i nord-americana.

9. *Criocercis asparagi* (LINNAEUS, 1758)

Barcelona: el Prat de Llobregat, Castelldefels (MZB), la Garriga, Igualada (Petitpierre).

Tarragona: Valls, Sant Carles de la Ràpita (MZB), Aldea (Petitpierre).

Lleida: Serra del Cadí (IEE).

Girona: Sils (MZB), Colomers (Petitpierre).

És freqüent principalment per les terres baixes i la muntanya mitjana, sobretot a la primavera i finals d'estiu, sobre *Asparagus officinalis* (L.) i *A. acutifolius* (L.). A l'IEE de Madrid hi ha exemplars de quasi totes les regions d'Espanya. Té una distribució general holàrtica, com l'espècie precedent.

CLYTRINAE

1. *Labidostomis taxicornis* (FABRICIUS, 1792)

Barcelona: Granollers (MZB), Palau de Plegamans (Oromí), la Garriga, Aiguafreda (Petitpierre).

Tarragona: l'Espluga de Francolí, Querol (Petitpierre), Valls (MZB).

Lleida: Almacelles (MZB).

Girona: la Bisbal, Blanes (MZB), Maçanet de la Selva (Petitpierre).

És una espècie relativament comuna sobre les alzines (*Quercus ilex* L.) de les muntanyes del Principat, el maig i juny. L'hem observada també de llevant, centre i sud d'Espanya. La seva geonèmia s'estén per tota la Mediterrània occidental.

2. *Labidostomis lusitanica* (GERMAR, 1823)

Barcelona: Barcelona, Sant Boi de Llobregat, Rubí, Collbató, Olesa, Santa Coloma de Gramenet (MZB), la Garriga, el Garraf, Navarces, Sant Martí de Tous (Petitpierre), el Masnou (Oromí), Sant Julià de Cabrera (MZB).

Tarragona: Valls, l'Espluga de Francolí (MZB), Querol, el Molar, Vallbona de les Monges, Mont-ral (Petitpierre), Capafonts, Albiol (Alonso de Medina).

Lleida: Sant Guim (MZB).

Girona: Sils, Setcases, Llívia (MZB).

És el *Labidostomis* més freqüent a Catalunya, on es recull pel maig i juny sobre les alzines, pollancre i salzes. És abundant per quasi tot Espanya. S'estén per la Mediterrània occidental.

3. *Labidostomis tridentata*
(LINNAEUS, 1758)

Lleida: a la Vall d'Aran: pla de Quivixit, pla de l'Artiga (Petitpierre).

Girona: Santuari de la Salut (Petitpierre).

Sembla estar representada al nostre país només al Pirineu i pre-Pirineu. És citada sobre diversos arbres caducifolis, com bedoll, alzina i roure (CAILLOL, 1914). Té una geonèmia eurasiàtica.

4. *Labidostomis humeralis*
(SCHNEIDER, 1792)

Barcelona: Collsuspina (Petitpierre), Sant Llorenç del Munt (Espuny).

Lleida: Santa Creu de Castellbó, la Seu d'Urgell (Petitpierre).

Girona: Olot, Llívia (MZB), Ribes de Freser, Queralbs (Petitpierre).

És una espècie muntanyenca, de zones humides. L'hem trobada sobre salzes (*Salix* spp.) principalment, des del maig fins al juliol, encara que poc abundant. A Espanya sembla colonitzar només la meitat septentrional. Viu a tot Europa.

5. *Labidostomis lucida* (GERMAR, 1823)

Barcelona: Sant Miquel Sesperxes (Petitpierre), Vallcebre (Alegre).

Lleida: Tavascan, Salardú (MZB).

Girona: Coll de la Creueta (Petitpierre), Sils (MZB).

Andorra: Port d'Envalira (Petitpierre).

És una espècie fonamentalment pirinenca al nostre país, on l'hem recollida esporàdicament el juny i juliol sobre diversos arbres caducifolis (*Quercus ilex* L., *Salix* sp., etc.). La seva geonèmia és eurasiàtica.

6. *Labidostomis longimana*
(LINNAEUS, 1761)

Lleida: estany Llebreta (MZB), la Vansa, Viliella (Petitpierre), Prats i Sampor (Viñolas).

Girona: Llívia (MZB), Planés, Vidrà (Petitpierre).

També es coneix d'Andorra.

Les captures d'aquesta espècie pirinenca han estat del juliol i l'agost, sobre *Populus* spp. És poc abundant. Té una distribució eurasiàtica.

7. *Labidostomis cyanicornis*
(GERMAR, 1817)

Barcelona: Terrassa (MZB), la Garriga (Petitpierre).

L'hem capturada sovint sobre *Populus* spp., més rarament sobre *Salix* spp., pel juliol o l'agost. El seu àmbit geogràfic s'estén des de centreuropa al sud de França i Catalunya. BÀGUENA (1958) l'assenyala com a espècie ibèrica però sense indicar localitats concretes.

8. *Lachnaia hirta* (FABRICIUS, 1775)

Barcelona: Sant Pere Màrtir, la Garriga (Petitpierre).

Girona: Punta Montgó (Petitpierre).

És una espècie bastant rara a Catalunya, on l'hem capturada sobre alzines. En canvi és molt abundant al centre i sud d'Espanya. És pròpia de la Mediterrània occidental i del Marroc.

9. *Lachnaia tristigma* (LACORDAIRE, 1848)

Barcelona: el Prat de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Terrassa, Granollers, Tagamanent (MZB), el Tibi-

dabo, la Garriga, Collsuspina, Navarces, Monistrol, Sant Martí de Tous (Petitpierre), Argentona (Viñolas).

Tarragona: Tarragona, Berà, Valls, l'Espluga de Francolí, Prades, Cardó, ports de Tortosa (MZB), l'Ampolla, Miravet, Querol, Vallbona de les Monges, Alió (Petitpierre), la Musara, la Riba, Capafonts, Motllats (Alonso de Medina), Mas Nou (Viñolas).

Lleida: Almacelles (MZB).

Girona: l'Escala, Torroella de Montgrí (Petitpierre).

És, juntament amb *Lachnaia pubescens*, el *Clytrinae* més comú a Catalunya. Es recull des d'abril fins a juliol sobre una bona mostra de plantes, tant herbàcies com llenyoses. Està distribuït per la Mediterrània occidental i central.

10. *Lachnaia cylindrica* (LACORDAIRE, 1848)

Barcelona: les Fonts, Santa Creu d'Olorde, Santa Coloma de Gramenet, el Papiol, Balenyà (MZB), el Tibidabo, Esplugues de Llobregat, el Garraf, Igualada, Monistrol, la Garriga (Petitpierre).

Tarragona: Valls (MZB).

Lleida: Alpicat, Montagut (Petitpierre).

Esporàdica a Catalunya, és una espècie molt primerenca donat que ja es pot trobar el març i es manté fins al juny. Nosaltes l'hem recollida sempre sobre alzines. A la resta d'Espanya també sembla ésser esporàdica. La seva geonèmia s'estén per la Mediterrània occidental i arriba fins al Marroc.

(*Lachnaia vicina* DEJEAN, 1837)

Aquesta espècie encara no l'hem vista de Catalunya, però pel fet d'ésser una de les més freqüents al centre i sud d'Espanya i a les Balears, podria trobar-se en un futur per Tarragona i/o Lleida.

11. *Lachnaia pubescens* (DUFOR, 1820)

Barcelona: Barcelona, Santa Creu d'Olorde, Tiana, el Masnou, Sallent, Balenyà, Tagamanent, Tavertet, Falgars d'En Bas (MZB), Sant Pere Màrtir, el Garraf, Sant Martí de

Tous, la Garriga, Aiguafreda (Petitpierre), Montornès (Viñolas).

Tarragona: Tarragona, Valls, Vandellós, l'Ampolla, Sant Carles de la Ràpita, ports de Tortosa, la Sènia (MZB), Capafonts, Mont-ral, Vilaplana, Albiol (Alonso de Medina), Alió, Salou, Sant Magí de Brufaganya, la Riba, el Molar, l'Espluga de Francolí, Querol, Miravet, Pinell de Bray, Vallbona de les Monges (Petitpierre).

Lleida: les Borges Blanques, Vinaixa, Sant Guim, Isil (MZB), Ribelles, la Seu d'Urgell, Montau de Tost (Petitpierre), Seròs (Yélamos), Prats i Sampsor (Viñolas).

Girona: Viladrau, Blanes, Olot, Llívia (MZB), Llagostera, Punta Montgó, Torroella de Montgrí (Petitpierre).

És l'espècie de *Clytrinae* més comuna al nostre país, es troba de l'abril fins al juliol sobre alzines i garrics (*Quercus ilex* i *Q. coccifera*), menys freqüentment sobre salzes o pollancre. Sembla colonitzar quasi tot Espanya. És un element típic de la Mediterrània occidental.

12. *Tituboea sexmaculata* (FABRICIUS, 1781)

Sin.: *Antipa sexmaculata* (Fabr.)

Barcelona: Horta, el Prat de Llobregat, Castelldefels, Santa Eulàlia de Ronsana (MZB), Palau de Plegamans (Oromí), la Garriga, Sant Marçal (Petitpierre).

Tarragona: Valls, Vandellós (MZB), Albiol, Capafonts, la Riba (Alonso de Medina).

Girona: Sils, Viladrau (MZB), Espinelves, Hostalric, Arbúcies, Sant Pere Pescador (Petitpierre), Llívia (MZB).

És una espècie higròfila que es troba pel juny, juliol i agost, sovint abundantment, sobre bastants tipus de plantes: *Quercus* spp., *Sambucus*, *Tamarix*, *Centaurea*, etc. (CAILLOL, 1914). Viu per tot el sud d'Europa i la regió mediterrània.

13. *Tituboea biguttata* (OLIVIER, 1808)

Sin.: *Antipa biguttata* (Ol.)

Barcelona: Barcelona, Sant Cugat, Terrassa (MZB), Sant Pere Màrtir,

la Garriga, Sitges (Petitpierre).
Tarragona: Valls, Siurana (MZB).
Lleida: Castelló de Farfanya, Port
d'Ager, Ribelles (Petitpierre), Seròs
(Yélamos).

No és una espècie rara a Catalunya. Viu sobre les alzines, el juny i juliol. També l'hem recollida de les províncies de Sòria, Terol i Ciudad Real, però sembla ésser freqüent per quasi tot Espanya. La seva geonèmia s'estén per la Mediterrània occidental.

14. *Clytra quadripunctata* (LINNAEUS, 1758)

Barcelona: Terrassa (MZB), la Garriga, Aiguafreda, Cànoves (Petitpierre).

Tarragona: Valls (MZB), Pont d'Armentera (Petitpierre), Alcover (Alonso de Medina).

Lleida: Almatret, Cervera (MZB), la Seu d'Urgell, Montau de Tost, vall de Tavascan, pla de l'Artiga, vall de Varradòs (Petitpierre).

Girona: Vidrà, Queixans (Petitpierre), Llívia (MZB).

La gran majoria dels exemplars catalans d'aquesta espècie pertanyen a la ssp. *puberula* Wse. Només els de la vall de Tavascan i Vall d'Aran corresponen a la forma típica. Es captura sobretot pel juny i juliol. S'alimenta de bastants classes d'arbres: alzines, roures, salzes, bedoll, pol·lacres, àlber, etc. A la resta d'Espanya sembla estendre's pel Pirineu i pre-Pirineu fins al País Basc. La seva localització més meridional, fins ara, és a la Sierra de Albarracín, a Terol (PETITPIERRE, 1981). Té una distribució eurosiberiana.

15. *Clytra espanoli* DACCORDI & PETITPIERRE, 1977

Barcelona: Vallcarca, Terrassa (MZB), Port d'Ordal (Oromí), la Garriga (MZB i Petitpierre), Cànoves, Aiguafreda (Petitpierre), Sant Marçal (MZB), Santa Fe del Montseny (Yélamos).

Tarragona: Valls, Querol, Siurana, Sant Carles de la Ràpita (MZB), Los Castillejos (Petitpierre), Mont-ral (Alonso de Medina).

Lleida: Isil, Tavascan (MZB), la Seu d'Urgell, la Vansa (Petitpierre).

Girona: Sant Privat d'En Bas, els Hostalets d'En Bas (MZB), Argelaguer, Sant Jaume de Llierca, Queralbs, Vilamarí, Punta Montgó (Petitpierre).

És una espècie ibèrica vicariant de *Clytra laeviscula* Ratz., estesa per tot Europa, de la qual es diferencia per petits detalls de la morfologia i sobretot per l'aparell copulador masculí (DACCORDI & PETITPIERRE, 1977). Es recull en exemplars més o menys aïllats, de maig a juliol, sobre bastants tipus d'arbres, però més particularment sobre alzines, garrics i salzes. Com vàrem indicar en el treball, ja esmentat, de descripció de l'espècie, és freqüent per tot Espanya, i cal verificar si es troba també al sud de França i al Marroc.

16. *Clytra atraphaxidis* (PALLAS, 1773)

Tarragona: Valls (MZB).

Sembla ésser una espècie molt rara al nostre país. En canvi, és relativament freqüent al centre i sud de la península Ibèrica, segons hem pogut constatar a les col·leccions de l'IEE de Madrid i a l'ex-col·lecció PARDO-ALCAIDE, a La Laguna (Tenerife). Viu, pel juny i juliol, sobre diferents classes de plantes però especialment en els salzes. Té una distribució eurasiàtica.

17. *Smaragdina concolor* (FABRICIUS, 1775)

Barcelona: la Garriga, Balenyà, el Brull, Sant Julià de Cabrera (MZB), Sant Llorenç del Munt (Espuny, Petitpierre), Sant Sadurní d'Osormort, Seva, Tavertet (Petitpierre), Sant Marçal (Vives, Petitpierre).

Lleida: Et Portillon (MZB), pla de l'Artiga, vall de Varradòs, a la Vall d'Aran (Petitpierre), prat d'Aguiló, a la Serra del Cadí (Escolà).

Girona: Olot, Llívia (MZB), Vidrà, Joanetes, Port de Toses, Planoles, Queralbs, Santuari de la Salut, Nevà, Sils (Petitpierre).

És una espècie de la muntanya mitjana i alta, que viu de maig a juliol sobre diverses classes d'arbres i arbusts, encara que nosaltres només l'hem recollida en els avellaners i alzines o roures. A Espanya la seva àrea geogràfica ocupa la meitat nord (la ssp. *concolor* F.) i la regió central (la ssp. *amabilis* Lac.; COBOS, 1955). Té una

distribució general per tot el sud d'Europa.

18. *Smaragdina cyanea* (FABRICIUS, 1775)
Sin.: *Gynandrophthalma cyanea*
(Fabr.); *Cyaniris cyanea* (Fabr.)

Barcelona: Pruit, Tavertet (Petitpierre).

Lleida: Santa Creu de Castellbò, Lés (Petitpierre).

Girona: Vidrà, Santuari de la Salut, Joanetes (Petitpierre).

És un element rar i localitzat de la nostra fauna. Es recull sobre salzes o pollanques, molt esporàdicament, el juny i juliol. La seva distribució geogràfica ibèrica sembla estar restringida al Pirineu i àrees veïnes. Eurasiàtic.

19. *Smaragdina flavicollis*
(CHARPENTIER, 1825)
Sin.: *Gynandrophthalma flavicollis*
(Charp.); *Cyaniris flavicollis*
(Charp.)

Lleida: pla de l'Artiga, a la Vall d'Aran (Petitpierre).

Només el coneixem d'aquesta localitat, tant a Catalunya com a tot Espanya. Es recull el juny i juliol sobre el vern (*Alnus glutinosa*). Té una distribució pel nord i centre d'Europa.

20. *Smaragdina affinis* (ILLIGER, 1794)
Sin.: *Gynandrophthalma affinis* (Ill.);
Cyaniris affinis (Ill.)

Lleida: vall de Varradòs, a la Vall d'Aran (Petitpierre).

És una espècie que es troba per diverses zones muntanyenques ibèriques, principalment del centre i de Galícia. És probable que existeixi a més localitats catalanes que a la Vall d'Aran. Tots els exemplars espanyols corresponen a la ssp. *manicata* Reiche. Es recull durant maig i juny, i és citada sobre avellaners, alzines i rouredes, aranyoners (*Prunus spinosa* L.), etc. Està distribuïda per tot Europa i el nord d'Àfrica.

21. *Smaragdina aurita* (LINNAEUS, 1767)
Sin.: *Gynandrophthalma aurita* (L.);
Cyaniris aurita (L.)

Barcelona: Sant Segimon del Montseny (Ruiz), Mojà (MZB).

Girona: Vidrà, Joanetes (Petitpierre).

És un element bastant rar i localitzat a Catalunya. Es captura des de finals de maig fins al juliol, sobre salzes, arç blanc, bedoll, avellaner, etc. Fora de Catalunya i a la península, només l'hem vist de Montenegro de Cameros (Logroño), a les col·leccions de l'IEE de Madrid. Té una distribució general eurasiàtica.

22. *Chilotomina nigratarsis*
(LACORDAIRE, 1848)

Barcelona: el Tibidabo, el Garraf, la Garriga, Cànoves, Collformic, Tavertet (Petitpierre).

Tarragona: Prades (Petitpierre), Sant Carles de la Ràpita (MZB), Alcover (Alonso de Medina).

Girona: Sils (Petitpierre).

Relativament abundant, de març a juny, per les terres baixes però sobretot per la muntanya mitjana. Sembla estendre's cap el sud de la península, ja que l'hem observat també de Cancarix, a Albacete (Viñolas) i CODINA-PADILLA (1960) el cita de Còrdova. Nosaltres l'hem recollit sempre sobre l'arç blanc (*Crataegus monogyna* L.); això no obstant, també és citat de *Prunus spinosa* L., *Calycotome spinosa* Link., etc. Viu al sud d'Europa occidental.

23. *Coptocephala quadrimaculata*
(LINNAEUS, 1767)
Sin.: *Coptocephala scopolina* (L.) sensu RAPILLY, 1981

Barcelona: la Garriga (Petitpierre).

Girona: illa Meda Gran, Sant Pere Pescador (Petitpierre).

La recent revisió de les espècies franceses de *Coptocephala* (RAPILLY, 1981) ens ha permès determinar amb una certa seguretat els exemplars catalans d'aquest gènere, de taxonomia difícil. En contra del que es podia esperar prèviament, hi hagueren molts pocs exemplars atribuïbles a aquesta espècie. És citada sobre diferents espècies de plantes com *Sutureia montana* L., *Bupleurum falcatum* L., *Rhus coriaria* L., etc. (CAILLOL, 1914). Es captura durant tot l'estiu. És pròpia del centre i sud d'Europa.

24. *Coptocephala unifasciata*
(SCOPOLI, 1763)

Barcelona: la Garriga, l'Ametlla, Aiguafreda, Tagamanent, Gualba de Baix (Petitpierre).

Tarragona: Alió (Petitpierre), Alcover, Motllats, Mont-ral (Alonso de Medina), Mas Nou (Viñolas).

Lleida: Port d'Ager (Petitpierre).

Girona: Sant Pere Pescador, Punta Montgó, Vidrà, Queralbs, Collada de Toses (Petitpierre).

Andorra: la Maçana (Alegre).

És una espècie molt freqüent a Catalunya, des de les terres baixes fins a l'alta muntanya. Es captura de juny a setembre. A les terres baixes i a la muntanya mitjana sembla viure de preferència sobre *Artemisia campestris* L., igual que al sud de França (RAPILLY, 1981). L'àrea geogràfica d'aquesta espècie i també de les altres *Coptocephala*, a la península Ibèrica, queda pendent de revisió general. És pròpia del sud d'Europa.

LAMPROSOMATINAE
(=LAMPROSOMINAE)

1. *Oomorplus concolor* STURM, 1807
Sin.: *Lamprosoma concolor* Sturm

Tarragona: Prades (Alonso de Medina).

És un element molt rar, només es coneix un sol exemplar a la localitat esmentada, que correspon a la primera citació ibèrica de l'espècie (PETITPIERRE & DOGUET, 1981). Es troba el maig i juny. S'alimenta de les heures (*Hedera helix* L.). Té una geonèmia eurasiàtica.

EUMOLPINAE

1. *Chrysochus asclepiadeus* (PALLAS, 1776)

Lleida: Port de Viella, Espot, Escaló, Tuixent (MZB), llac Llebrete (Petitpierre).

Girona: Ribes de Freser, Toses (MZB).

És una espècie que es troba per totes les muntanyes d'Europa, però a Espanya només la coneixem dels Pirineus. Viu sobre *Vincetoxicum officinale* Moench., i es

recull durant tot l'estiu. Té una geonèmia eurosiberiana.

2. *Bromius obscurus* (LINNAEUS, 1758)
Sin.: *Adoxus obscurus* (L.)

Lleida: Circ de Colomers (Yélamos).

Hem examinat un sol exemplar català d'aquesta espècie, desconeguda fins ara de la península Ibèrica. És possible que es trobi per altres punts del Pirineu lleidatà. Té una distribució holàrtica, de zones fredes. S'alimenta d'*Epilobium angustifolium* i, secundàriament, d'altres *Onagraceae*.

3. *Pachnephorus tessellatus*
(DUFTSCHMIDT, 1825)

Barcelona: el Prat de Llobregat (MZB).
Lleida: Seròs (Yélamos).

És rara al Principat. Es troba als prats humits de les terres baixes, tant del litoral com de l'interior. Viu sobre *Copularia viscosa*. La seva geonèmia és eurasiàtica.

4. *Pachnephorus cylindricus* LUCAS, 1849

Barcelona: el Prat de Llobregat (MZB),
Gavà (Petitpierre).
Lleida: Montagut (MZB).

Aquesta espècie sembla ésser més freqüent que l'anterior, però tampoc no és abundant, almenys actualment. També viu a les planes, tant litorals com de l'interior. Està distribuïda per quasi tota l'àrea litoral espanyola mediterrània. Té una distribució circummediterrània.

5. *Colaspidea globosa* (KÖSTER, 1848)

Tarragona: Miravet (Petitpierre).
Lleida: Alpicat (Petitpierre).
Girona: Punta Montgó (Petitpierre).

És esporàdica i localitzada, però no és excessivament rara. És citada sobre *Erica multiflora* L., *E. arborea* L., *Ulex parviflorus* Poir., *Rosmarinus officinalis* L., *Quercus coccifera* L. i *Cistus* spp. Nosaltes, no obstant això, l'hem trobada només sobre aquestes dues darreres plantes, des del març al maig. És pròpia de la Mediterrània occidental.

6. *Colaspina saportai* (GRENIER, 1863)

Lleida: Seròs, Almatret (Yélamos).

Espècie considerada fins ara com endèmica de la Provença, però que, com hem assenyalat recentment (PETITPIERRE & DOGUET, 1981), ja ha estat reconeguda al nostre país, on per altra part, sembla ésser molt poc freqüent. Ha estat capturada pel maig. És citada d'*Artemisia campestris* L., *Quercus ilex* L., *Q. coccifera* L., *Genista scorpius* D.C. (CAILLOL, 1914).

Addenda als Cryptocephalinae de Catalunya
(PETITPIERRE, 1980)

66. *Cryptocephalus biguttatus*
(SCOPOLI, 1763)

Lleida: Vall d'Aran: Mig-aran (Yélamos).

Espècie nova per Catalunya i també per Espanya. És assenyalada sobre diversos arbres caducifolis: roures, bedolls, salzes, tells, etc. (CAILLOL, 1914); viu a les valls humides, de maig a juliol. És de distribució centreuropea.

67. *Cryptocephalus celtibericus*
SUFFRIAN, 1848

Barcelona: el Montseny, Sant Marçal (Petitpierre).

El juliol de 1981 vàrem capturar un sol exemplar d'aquesta espècie, sobre *Sarothamnus scoparius* Koch. Està distribuïda per quasi tota la península Ibèrica i arriba fins al sud de França.

BIBLIOGRAFIA

- BÁGUENA, L. 1958. Observaciones sobre algunos Chrysomelidae. *Eos*, 34: 9-24.
- BÁGUENA, L. 1960a. Los Donaciinae ibéricos de la colección del Instituto Español de Entomología. *Graellsia*, 18: 3-14.
- BÁGUENA, L. 1960b. Clave práctica para la determinación de los Clytrini ibéricos. *Graellsia*, 18: 123-145.
- CAILLOL, H. 1914. Catalogue des Coléoptères de Provence. *Mem. Soc. Linn. Provence*, 3: 405-585.
- COBOS, A. 1955. Las *Gynandrophthalma* Lac., del subgénero *Calyptorhina* Lac. (Coleoptera, Chrysomelidae). *Arch. Inst. Acl. Almería*, 4: 109-147.
- COBOS, A. 1959. Notas sobre Chrysomelidae ibéricos (Coleoptera). *Graellsia*, 17: 45-51.
- COBOS, A. 1961. Nota sobre Chrysomelidae ibéricos (Coleoptera). *Graellsia*, 19: 27-43.
- COBOS, A. 1968. Nuevos materiales para el estudio del género *Gynandrophthalma* Lac. (Col. Chrysomelidae). *Graellsia*, 24: 67-77.
- CODINA PADILLA, F. 1958. Las *Lachnaea* Redt. ibero-marroquíes (Col. Chrysomelidae). *Graellsia*, 16: 3-14.
- CODINA-PADILLA, F. 1960. Apuntes sobre Chrysomelidae ibero-marroquíes. *Graellsia*, 18: 37-50.
- DACCORDI, M. & PETITPIERRE, E. 1977. Coleópteros Crisomélidos de la Sierra de Cazorla (Jaén) y descripción de una nueva especie de *Clytra* Laich (Coleoptera, Chrysomelidae). *Miscel. Zool.*, 4: 225-236.
- GOECKE, H. 1943. Monographie der Schilfkäfer II. *Nova Acta Leopoldina* N. F., 12: 339-380.
- GOECKE, H. 1960. Monographie der Schilfkäfer III. *Entom. Blätter*, 56: 1-19.
- JOLIVET, P. 1953. Les Chrysomeloidea des Îles Baléares. *Mem. Inst. roy. Sc. Nat. Belgique*, 2: 1-88.
- KOCHER, L. 1959. Catalogue commenté des Coléoptères du Maroc. *Trav. Inst. Sci. Cherif.*, 19: 7-172.
- LUIGIONI, P. 1929. I Coleotteri d'Italia: catalogo sinonimico-topografico-bibliografico. *Mem. Pont. Accad. Sci. I Nuovi Lincei*, ser. 2, 13.
- PETITPIERRE, E. 1980. Catàleg dels Coleòpters Crisomélids de Catalunya, I. Cryptocephalinae. *Bull. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 45 (Sec. Zool., 3): 65-76.
- PETITPIERRE, E. 1981. Chrysomelidae (Col.) de la Sierra de Albarracín (Teruel). *Bol. Asoc. esp. Entom.*, 4: 7-18.
- PETITPIERRE, E. & DOGUET, S. 1981. Capturas nuevas o interesantes de Coleópteros Chrysomelidae para la Península Ibérica. *Nouv. Rev. Ent.*, 11: 165-178.
- RAPILLY, M. 1981. Revision des espèces françaises du genre *Coptocephala* (Col. Chrysomelidae). *L'Entomologiste*, 37: 53-78.
- RUFFO, S. 1964. Contributi alla conoscenza della distribuzione dei Coleotteri Crisomelidi nella regione Appenninica L. Orsodacnini, Donaciini, Criocerini. *Mem. Mus. Civ. St. Nat. Verona*, 12: 41-96.
- WINKLER, A. 1929. *Catalogus Coleopterorum regionis palaearcticae*, 10: 1226-1244; 11: 1266-1274.